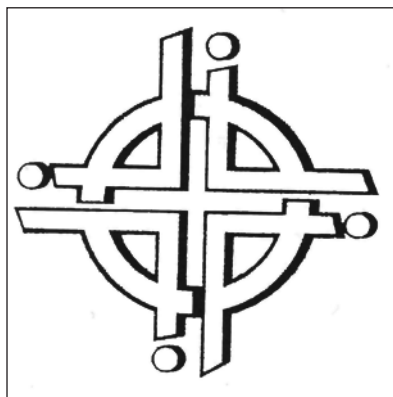

SVĚTOVÝ DEN MODLITEB 2013

FRANCIE

Informace o zemi, výkladové poznámky a
text k pohlednici

INFORMACE O ZEMI

Zeměpis

Francie se rozkládá na západě Evropy. Kromě pevninské části, která zabírá plochu 551 500 km², patří Francii zámořské departmány a teritoria (z nichž nejvýznamnější jsou Guayana, Guadeloupe, Francouzská Polynésie a Nová Kaledonie), které pokrývají dalších 120 000 km². Pevninská část Francie má mírné podnebí s pravidelnými dešti. Místní klimatické podmínky závisejí na vzdálenosti od moře a na nadmořské výšce.

Státní zřízení

Francie je republika s parlamentním systémem vládnutí. Národní shromáždění a senát hlasují o zákonech. Prezident republiky je volen v přímých volbách na pět let. Členové vlády jsou jmenováni prezidentem na doporučení předsedy vlády a mají rozhodovací pravomoc. Soudnictví si pečlivě střeží svou nezávislost. Část národní suverenity byla postoupena Evropské unii. Politické strany zastávají pestrou škálu názorů od revoluční levice po nacionalistickou extrémní pravici. Uznávají zásady tržní ekonomiky se sociálními aspekty.

Území Francie se administrativně dělí na 101 krajů (departmánů), spravovaných hejtmany (prefekty), kteří v nich zastupují ústřední vládu. Země je silně centralizovaná, dálnice, silnice i železnice byly postaveny jako síť směřující do centra, kterým je Paříž. Paříž (2,2 milionu obyvatel) je politickým, hospodářským i finančním centrem celého státu.

Obyvatelstvo

K 1. lednu 2010 žilo v pevninské části Francie 63 milionů obyvatel, v zámořských teritoriích a departmánech 2,5 milionu. Porodnost je poměrně vysoká hlavně díky přistěhovalectví, na jednu ženu připadá 2,3 dětí, což je nad evropským průměrem. Během jedné generace se přistěhovalectví stane jediným zdrojem růstu počtu francouzského obyvatelstva. Francouzské obyvatelstvo stárne, podíl občanů starších 60 let se zvýšil od roku 1980 do roku 2009 ze 17 % na 22 %. Francie uplatňuje „právo narození“ a „právo krve“. Děti, které se narodí ve Francii a děti, jejichž alespoň jeden rodič je Francouz, získávají francouzské občanství. Toto právo zavedl už v roce 1515 král František I. Každý rok tak získá francouzské občanství dalších 100 000 lidí.

Jazyky

V roce 1539 král František I. zřídil registrační úřad a ustanovil francouzštinu jako úřední jazyk,

který se má používat v celé státní správě. V roce 1635 za krále Ludvíka XIII. byla založena Francouzská akademie, aby sestavila oficiální slovník francouzského jazyka. Kromě administrativy pronikl jazyk i do celé francouzské společnosti. Přetrvalo jen několik regionálních jazyků. V současné době jsou uznávány baskičtina, bretaňština, katalánština a korsičtina jako jazyky užívané v příslušných departmánech. Regionální jazyky jsou považovány za součást francouzského národního dědictví.

Dějiny

Francie se vytvořila na území někdejší Galie. První obyvatelé byli Keltové. V polovině 1. století před n.l. dobyl celou Galii římský vojevůdce Július Caesar (César). Římané rozhodujícím způsobem ovlivnili jazyk, kulturu i hospodářství. Keltský jazyk postupně nahradila latina, rozvíjelo se zemědělství, zakládala se města. Od 4. do 6. století pustošily Galii invaze germánských kmenů. Od nejmocnějšího z nich – Franků, získala Francie svůj název.

První nejdůležitější panovnická dynastie byla frankého původu. Císař Karel Veliký (768-814) se proslavil nejen válečnickými úspěchy, ale i podporou literárního umění. Po jeho smrti se rozsáhlá říše rozpadla a koncem 10. století se dostala k moci dynastie Kapetovců, za nichž dosáhla Francie během čtyř staletí značného rozvoje. Kolem jádra státu, kterým byla od začátku pařížská oblast, se postupně formovalo státní území do dnešního tvaru. Plocha země se rozrůstala buď válečnými úspěchy, nebo sňatky či dědictvím. Moc francouzských králů postupně vzrůstala. Ve 2. polovině 17. století se francouzský král Ludvík XIV (1643-1715), nazývaný „Král slunce“ stal nejmocnějším panovníkem v Evropě. Země byla ale v té době velmi vyčerpána neustálými válkami a nákladnými stavbami. Nižší vrstvy obyvatelstva, zejména na venkově, značně strádaly. Propukaly nepokoje a povstání, která byla vždy krutě potlačena.

Vládu krále Ludvíka XIV., který neprojevil dost odhodlání k reformám, smetla v roce 1789 Velká francouzská revoluce. Ta radikálně změnila francouzskou společnost. Byly zrušeny výsady aristokracie a duchovenstva a vyhlášena „Deklarace lidských a občanských práv“. Heslem revoluce bylo „Volnost, rovnost, bratrství“. Král byl popraven, Francouzi se stali občany, byl vytvořen nový roční kalendář a byla přijata francouzská modro-bílo-červená vlajka. Národní shromáždění vyhlásilo v září 1792 Francii republikou. Demokratický vývoj země byl přerušen, když se chopil moci Napoleon Bonaparte a prohlásil se císařem. Napoleon vládl a organizoval velká válečná tažení až do roku 1815, kdy byl definitivně poražen v bitvě u Waterloo.

V únorové revoluci roku 1848, kdy byla vyhlášena druhá republika, se poprvé projevil vliv dělnické třídy na vývoj francouzské společnosti. V červnu téhož roku však bylo dělnické hnutí poraženo a prezidentem se stal Napoleonův synovec Ludvík Napoleon, který se později prohlásil císařem, jako Napoleon III. Za jeho vlády byly položeny základy francouzské koloniální říše. Koncem 19. století se stala Francie druhou největší koloniální mocností.

Vývoj ve 20. století ovlivnily rozhodujícím způsobem dvě světové války. První se Francie zúčastnila jako člen Trojdhody a po jejím skončení získala zpět Alsasko a Lotrinsko. Ve 30. letech Francii silně zasáhla vlna hospodářské krize, šířící se po celé Evropě. Po napadení Polska v září 1939 nacistickým Německem, vstoupila Francie, jako spojenec Polska, do druhé světové války. V červnu 1940, po vpádu nacistických armád, kapitulovala. V průběhu let 1940–1944 se vytvořil protifašistický odboj, vedený v zahraničí generálem de Gaullem. S jeho vydatnou pomocí byla Francie v září 1944 osvobozena.

Po 2. světové válce převzali moc členové „Hnutí odporu“ (hrdinové protinacistického odboje) a doufali, že se jim podaří vytvořit společnost založenou na hodnotách spravedlnosti a solidarity: zřídit systém sociálního zabezpečení, zaručit svobodu tisku a přijmout legislativu na ochranu mládeže. Několik málo francouzských politiků, jako byl Robert Schumann (Šuman) a Jean Monnet (Žan Mone) se snažilo přispět k vytvoření nové mírumilovné Evropy. Francie byla jedním ze zakládajících států dnešní Evropské unie.

S dějinami Francie jsou úzce spjaty dějiny Paříže. Historické prameny dokládají dějiny města a jeho předchůdců po více než 2 000 let. Během této doby se z keltského oppida vyvinulo dnešní hlavní město Francie. Paříží prošly války, povstání, revoluce, povodně, morové epidemie. Vznikla síť silnic, železnic, metro, horská dráha, městské osvětlení. Úzké uličky byly nahrazeny širokými bulváry, byly zakládány městské zahrady a parky. Dnes můžeme obdivovat mnoho skvostů architektury – Notre Dame (notr dam), Eiffelovu věž, chrám Sacré Coeur (sakre köer), Louvre (luvr), Universitu Sorbonne (sorbon).

V posledních desetiletích na předměstí Paříže vznikají satelitní města, která jsou nechvalně známá jako centra kriminality a obchodu s drogami, bez důležité infrastruktury. Žijí v nich převážně přistěhovalci, často mladí lidé bez jasně budoucnosti. To se v současné době stává jedním z nejpalčivějších problémů Paříže a nakonec i celé Francie.

Hospodářství

Francie má významnou zemědělskou výrobu zastoupenou produkcí obilovin, zeleniny, vína a chovem hovězího dobytka. V 19. století se rozvinul silný průmysl založený na těžbě uhlí a výrobě oceli. Později se průmysl soustředil na technologicky náročné výrobky, které dodávaly zejména chemické a letecké továrny. Vytvořily se nadnárodní průmyslové koncerny. Textilní průmysl prakticky zanikl a na jeho místo nastoupila výroba luxusního zboží, jako výrobky z kůže a parfémy. Hlavní průmyslová odvětví jsou ovládána velkými společnostmi s účastí státu. Veřejný sektor (železnice, pošty, školství) je přímo spravován státem. Malé podnikatele omezuje složitá legislativa, jen těžko dostávají potřebné úvěry. Ropná krize obrátila pozornost k intenzivnějšímu využívání atomové energie a zvyšování kapacity

atomových reaktorů. V roce 2 000 zrušila Francie vlastní měnu a přešla na euro, které zajišťovalo větší stabilitu. Odborové svazy mají obavy z toho, že sociální výhody dosažené za posledních 60 let budou ohroženy globalizací.

Vzdělávací soustava

Státní školy přijímají děti od tří let věku. Školní docházka je povinná do 16 let, školy jsou státní a bezplatné s celodenním vyučováním. Univerzity přijímají všechny absolventy středních škol. Souběžně se systémem státního školství funguje i školství soukromé, většinou pod záštitou katolické církve, která má smlouvu se státem. Současný vývoj vedl ke vzniku soukromých placených ústavů a univerzit, které nabízejí studium při zaměstnání.

Zdravotnictví

Podle Světové zdravotnické organizace má Francie velmi dobrý systém zdravotní péče. Ta je poskytována každému a financována z příspěvků, které odvádějí všichni ze svých platů. To pokrývá zdravotní péči i výdaje spojené s léčením pracovních úrazů. Pacienti si mohou vybrat lékaře, veřejnou nemocnici nebo soukromou kliniku. Panuje obava z nedostatku lékařů v budoucnosti, už dnes některé oblasti pociťují nedostatek specialistů. Je to důsledek špatné politiky, protože v posledních 20 letech nebylo zajištěno vyškolení dostatečného počtu mladých lékařů. Tato politika se již mění ve snaze zajistit nápravu do roku 2015.

Náboženství

Po křtu franckého krále Clovise (Klovise) v 5. století po Kr. se Francie připomíná jako „nejstarší dcera církve.“ Byla hluboce ovlivněna učením římskokatolické církve. Ve středověku bylo postaveno mnoho katedrál a klášterů.

Velké změny však přinesla v 16. století protestantská reformace. Mnozí šlechtici a měšťané přijali protestantskou víru, ale král vždycky neochvějně podporoval katolickou církev. Po náboženských válkách ve 2. polovině 16. století král Jindřich IV. vydal tzv. Nantský edikt, kterým dovoľoval protestantům žít ve francouzském království spolu s katolíky. O sto let později byl tento edikt zrušen, což vedlo k náboženskému pronásledování protestantů a jejich emigraci do Německa, Švýcarska, Holandska a dokonce i do jižní Afriky.

Revoluce roku 1789 zaručila okamžitě náboženskou svobodu, ale pokusila se nadřadit „náboženství rozumu“ nad křesťanskou víru. Napoleon I. později znovu zajistil náboženské usmíření, a to tak, že podepsal konkordát s Vatikánem a zaručil oficiální postavení protestantům i Židům.

V 19. století církve vyvinuly velké úsilí, aby posílily své postavení. Římští katolíci založili mnoho ná-

boženských kongregací. Katolicismus upevňoval republiku, ale protestanté a Židé v ní především viděli záruku svobody a rovnosti.

V 80. letech 19. století vláda Francouzské republiky přijala školské zákony. Školy byly světské a školní docházka povinná. Náboženská výchova byla zakázána a církve měly vyhrazen pouze jeden den v týdnu pro vyučování náboženství, ale vyučovat směly jen ve svých vlastních zařízeních. V roce 1905 byla dodatečným zákonem provedena odluka církve od státu. Tento stav stále ještě trvá, mimo Alsasko - Lotrinsko, které bylo v době přijetí zákona pod německou vládou. Druhý vatikánský koncil projevil ochotu respektovat náboženskou svobodu a její pozitivní dopad na kulturu.

Ve Francii se nevede žádná evidence obyvatelstva podle náboženského vyznání ani podle etnického složení. Podle neoficiálních odhadů v zemi žije 62 % římských katolíků, 2 % protestantů, 1 % Židů, 6 % muslimů, 1 % buddhistů a 27 % ateistů. Za posledních 30 let se náboženský svět otevřel. Vedle historických křesťanských církví se objevila různá charismatická hnutí a nová mimokřesťanská náboženství. Stát nezasahuje do náboženských záležitostí.

Umění a kultura

Francouzská kultura byla ve středověku součástí kultury větší části Evropy. Po období renesance král podporoval a rozvíjel umění a kulturu. Dvůr Ludvíka XIV. hostil skvělé hudebníky, spisovatele a autory divadelních her, jako byli La Fontaine (la fonten), Molière (moliér), Corneille (kornej) nebo Racine (rasin). V 19. století to byly osobnosti jako spisovatelé Chateaubriand (šatobrijan) Victor Hugo (viktor ügo), Balzac (balzak) nebo Zola, hudebníci jako Berlioz, Debussy (debüsy), Ravel a malíři impresionisté jako Monet (mone), Renoir (renoár) nebo Cézanne (sézan). 20. století dalo světu autory jako Proust, malíře jako Matisse (matis) nebo architekty jako Le Corbusier (le korbüsié).

Gastronomie

Francouzská kuchyně je světoznámá. Koncem roku 2010 UNESCO uznalo francouzské pokrmy jako „nedotknutelné kulturní dědictví lidstva“. Každá francouzská oblast má svoje tradiční receptury.

Pamětihodnosti

Některé francouzské památky byly zapsány na seznam světového dědictví UNESCO. Patří k nim Mont Saint Michel (mon sen mišel), katedrála v Chartres (šártr), paláce a parky zámku Versailles (versaj), cisterciácké opatství ve Fontenay (fontenej), nábřeží Seiny (sény) v Paříži, historické opevnění města Carcassonne (karkason) a další. Stát přispívá na opravy kulturních církevních památek.

Postavení žen

Francouzské ženy získaly volební právo v roce 1944. V 60. letech jich stále více studovalo na vysokých školách a nastupovalo do zaměstnání. Dnes působí na vysokých školách více žen než mužů. Platy žen jsou podstatně nižší než platy mužů za stejnou práci (průměrný rozdíl činí 23,5%). Nezaměstnanost postihuje ženy více než muže a také ve své kariéře málokdy dosáhnou manažerských pozic. Navzdory zákonu, který požaduje rovnost obou pohlaví v politice, jejich počet v zastupitelských sborech poklesl. Dobrovolné ukončení těhotenství je povoleno za přísně kontrolovaných podmínek, které upravuje zákon z roku 1975.

Nástup do práce závisí na tom, kolik mají ženy dětí. Na pracovním trhu není zájem o méně kvalifikované ženy a musí často přijímat podřadnou práci. Ženám podstatně ulehčilo prodloužení mateřské dovolené na 16 týdnů. Byla také uzákoněna otcovská dovolená. Veřejných institucí, které by se staraly o děti zaměstnaných matek je stále nedostatek. Cizinky, které se stávají oběťmi rasismu a sexismu se jenom těžko domáhají svých práv, mohou se stát oběťmi sítě prostituce, domácího otroctví a vykořisťování zaměstnavateli. Často jsou nuceny přijmout místa v šedé ekonomice, což jim znemožňuje přístup k sociálním dávkám a k podpoře v nezaměstnanosti. V jejich boji jim pomáhají dobrovolnické organizace. Potrvá zřejmě ještě dlouho, než bude ve Francii dosaženo zrovnoprávnění obou pohlaví.

Přistěhovalectví

Francie vždycky potřebovala hodně pracovních sil, a tak se stala po mnoho století přistěhovaleckou zemí. V době hospodářského rozkvětu byli přistěhovanci vítáni, ale v době krize začínají působit potíže. V 19. a na počátku 20. století industrializace a rozvoj městských center přitahovaly pracovní síly zejména z Polska a Itálie. Další pracovníci přicházeli ze Španělska a z bývalých francouzských kolonií. V 50. letech byla poptávka tak velká, že Francie lákala pracovníky i ze severní a subsaharské Afriky. Často přicházeli jenom muži bez rodin, většinou bez vzdělání.

V roce 1974 propukla nejprve ropná a pak celohospodářská krize, a ta způsobila úbytek pracovních míst. Toho využila neonacionalistická strana a začala šířit propagandu, že přistěhovanci ubírají práci domácím Francouzům. Vláda vydala zákaz přistěhování za práci. Protože tím ale bránila spojování rodin přistěhovačů, musela zákaz zmírnit. Rodiny přistěhovačů žijí většinou na předměstích a nikdo nepodporuje jejich integraci do společnosti.

Francie vždycky poskytovala azyl žadatelům z politických důvodů. Když v různých zemích zavládly totalitní režimy, přicházeli v roce 1956 Maďaři, v letech 1973-74 Chilané a v letech 1975-76 Vietnamci. Francie má v Evropě nejvyšší počet smíšených manželství, tedy manželství mezi občany Francie a cizinci. Postupem času se francouzská přistěhovalecká politika výrazně zpřísnila. Zahraniční dělníci dostávají povolení k pobytu jen na 10 let a musí je vždycky obnovovat. Pokud někdo nedostane po-

volení, stává se „člověkem bez papírů“. Žadatelé o azyl musí doložit, že byli doma v ohrožení života. Protože to se jen těžko dokazuje, jsou mnozí z nich odmítáni.

Rostoucí bída v jižní Evropě, války a persekuce v Africe, přitahují do Evropy stále více mladých lidí. Když Evropská unie povolila na svém území volný pohyb osob, začaly se vyspělé státy, jako Francie, obávat dalšího přílivu uprchlíků, a proto se dohodly na vzájemné spolupráci při kontrole příchozích cizinců. Imigrační politika se ještě zprísnila od roku 2006.

Práva cizinců

V roce 2008 kvůli nedostatku pracovních míst v některých oborech francouzská vláda začala regulovat přistěhovalectví podle potřeb francouzské ekonomiky; výjimku dělá jen v případech sjednocování rodin a žadatelů o azyl. V roce 2010 žilo ve Francii 6,7 milionu přistěhovalců, tvořili 11 % francouzského obyvatelstva. V současné době ve veřejných diskusích často zaznívá znepokojení nad růstem počtu muslimského obyvatelstva. To bude nepochybně plně využito při různých nastávajících volebních kampaních.

Křesťanské církve a nevládní organizace

Římskokatolická, pravoslavná a protestantské církve jsou v podstatě vstřícné vůči cizincům a snaží se s nimi jednat na rovném základě. Čelní představitelé křesťanských církví mluví a postupují společně. Vydávají společná veřejná prohlášení a tiskové zprávy. Povzbuzují místní církve, aby vstřícně přijímaly cizí etnické křesťanské církve. V roce 2010 francouzská federace protestantských církví vydala výzvu nazvanou „Nedovolme, aby práva cizinců byla ohrožována“. Výzva byla široce převzata různými křesťanskými nevládními organizacemi.

Závěr

Po staletí si celé generace byly vědomy, že jakákoliv kultura, která se uzavře do sebe, je odsouzena k úpadku. Francie byla hojně obohacována cizími kulturami, ať už šlo o architekturu, literaturu, hudbu nebo umění. Byla obohacena příspěvky nefrancouzů a bohatstvím jejich kultur.

VÝKLADOVÉ POZNÁMKY

3. kniha Mojžíšova (Leviticus) 19, 1-2, 33-37

Úvodem

Název Leviticus, podle rabínské tradice „tóra kněžší“, je již charakteristikou této knihy. Obsahuje kněžské pojetí svatosti a toho, co je nesvaté, znesvěčující a nečisté, s mnoha detaily o rituálech, obětech a svátcích. Ačkoliv Leviticus patří v současném křesťanství mezi nejméně čtené biblické knihy, přece stojí za soustředěné zamyšlení. „Hodnoty pevně zakotvené v Desateru pronikají každou kapitolou“ zdůrazňují francouzské sestry.

Doba vzniku: období exilní a poexilní (6. -5. stol. př. Kr), kdy žil Izrael v diaspoře, v rozptýlení mezi neizraelským obyvatelstvem.

Souvislost: oddíl je částí „zákona svatosti“ (kap. 17-26), ve kterém se nacházejí vedle sebe předpisy kultické a mravní. Ve vybraných verších pro naši meditaci a modlitby z 19. kapitoly vystupují do popředí dva okruhy:

1. Boží svatost a lidská svatost
2. Realita života v cizině cizích mezi námi

Zvěstované slovo tady před námi otevírá vchod do něčeho nového, do období harmonie a pokoje (srv. Ž 118,19-20).

1. Boží svatost a lidská svatost

Téma svatosti se nevyskytuje jen v židovstvu a křesťanství. Je významné ve většině náboženství. V čem je jedinečné jeho biblické pochopení?

- a) Hospodinova svatost je v jeho neuchopitelnosti, nepostižitelnosti a nemanipulovatelnosti – a dále v tom, že i v soudu jedná spásně, záchraňně (Iz 6; Iz 41; Iz 43; Ez 1).
- b) Lidskou svatost podle Bible také nemáme chápat staticky. Není určením jen pro náboženské odborníky. Boží výzva „bud'te svatí“ oslovuje celou izraelskou pospolitost, každého jednotlivého muže a každou jednotlivou ženu (Lv 19,2; 1 Pt 1,15-16). Mezi národy, které také Bohu Stvořiteli patří, je Izrael zvláštním Božím vlastnictvím (Lv 20,26). Bůh posvěcuje celostně, všechny životní lidské oblasti. Prorocké hlasy připomínají, že Svatému Izraelskému nezáleží jen na náboženských úkonech. Čeká

na lidskou svatost jakožto žitou, soucítící spravedlnost v každodenních vztazích a situacích (Mt 5,48; Mt 25,31-46). "Svatí" (řecky HAGIOI) bylo označení věřících v Ježíše Krista (Ř 15,25.26.31; 1 K 16,1; 2 K 8,4; 9,1.12 aj.). Český ekumenický překlad užívá výraz „bratří“. Toto překladatelské rozhodnutí může vyvolávat mylnou představu , že v prvotních křesťanských sborech převažovali muži bratři, i když církevně –dějinné bádání konstatuje opak.

2. "Cizí" mezi námi; život v cizině

Abychom lépe pochopili aktuálnost výzvy Lv 19,33-37 pro náš dnešek, můžeme si dosadit za hlavní hebrejský termín GĚR několik překladových variací: cizí, cizinec, přistěhovalec, případně také příchodzí, host. Božím výslovným přáním bylo a je, aby „cizím“ nikdo neubližoval, nikdo jimi nepohrdal, aby se stávali milovanými bližními. V myslích izraelských žen a mužů měla zůstat trvalá rozpomínka na to, že jejich předkové na vlastní kůži zakusili trpký život přistěhovalců v Egyptě (Lv 19,34; Ex 22,20; 23,9). Stejně jako v jiných oblastech starého Orientu i v Izraeli patřili nemajetní cizinci bez půdy mezi bezprávné a sociálně nejslabší, hned vedle vdov a sirotek (Dt 14,29; Ž 94,6; 146,9; Jr 7,6; Jr 22,3; Za 7,10).

Autorky vykladačských poznámek připojují následující otázky:

- * Jakou vizi lidských bytostí a jejich vztahu k Bohu text obsahuje?
- * Co znamená požadavek svatosti pro můj život?
- * Jaké jsou duchovní pohnutky pro moje setkávání s cizinci?
- * Vede mne čin Boží milosti – připojení ke Kristu-k lásce ke všem lidem?
- * Co znamená cizince nevykořisťovat?
- * Jak se stavíme v naší zemi k přistěhovalcům?
- * Jak je možné v našich církvích žít podle etiky , která slouží životu a všem lidem?
- * Jak můžeme uskutečňovat příkaz Lv 19,34?

Evangelium podle Matouše 25,31-46

Úvodem

Pro lepší pochopení tohoto textu si nejprve připomeňme několik skutečností. Evangelium podle Matouše vzniklo v letech 80-100 po Kr. v židovské diaspoře, patrně v Sýrii. Pochází ze společenství křesťanů židovského původu, na kterém se podíleli i původem ne-židé, proselyté. Rozpomínky na Ježíše Krista, tzv. apoštolské paměti, byly pro tyto křesťanské muže a ženy tak významné a drahé, že si o nich znovu a znovu vyprávěli a je zaznamenávali. Takto v delším procesu vznikla všechna evangelia včetně evangelia Matoušova, pozdější tradicí připisovaného jako autoru Matoušovi, jednomu ze Dvanácti (Mt 9,9; 10,3). Za tuto paměť a její zachování tedy vděčíme celé řadě žen a mužů, pro které zůstával Starý zákon i dál vzácným dědictvím. Nově k nim promlouval v Ježíšových výkladech a činech. Ve vyprávění o posledním soudu bije do očí jeden mimořádně silný důraz. Soudce se nebude souzených ptát na to, co a jak věřili o Bohu a o Mesiáši. Bude se ptát, jak jednali, když se k nim Boží Majestát přibližoval inkognito v různých podobách lidí v nouzi a bezmoci. (Uvedené příklady je vhodné dál domýšlet a rozšířit).

Jednotlivosti v textu

v. 31 Smyslem hebrejské vazby „Syn člověka“ bylo nejprve prosté označení lidství na rozdíl od Božství, od Boha (Nu 23,19; Ž 8,5-10). V době vzniku prorocké knihy Danielovy (2. stol. př. Kr.) tento termín označoval osobu mimořádného významu a moci (Da 7,13-14). Křesťané se potom této představy chopili a s její pomocí dosvědčovali význam Pána Ježíše Krista pro lidstvo a pro celém stvoření.

v. 33 Metafora rozdělení „ovcí a koz“ (či kozlů) pochází z palestinské pastýřské praxe. Během dne se stáda pásla pohromadě a na noc se oddělovala. – Celou bibli prochází motiv velkého pastýře (Ž 23; Ž 80; J 10,1-16). Podle Ez 34,17-24 pastýř rehabilituje ty, kdo trpí bezpráví a vykonává soud nad působci bezpráví. Svatý Izraelský je soudcem „nade všemi národy“, nad celým lidstvem (Kaz 12,13-14; Ž 9,8-9; Iz 29,17-21; Zj 22,10-15). V mohutné matoušovské vizi soudu figuruje Ježíš současně jako Syn člověka, král, pastýř a soudce.

v. 34 Pro ty, kdo k Ježíši mezi všemi národy patří, je „připravené království od založení světa“. Opět máme před sebou typický židovský myšlenkový prvek. U Boha, v Božím věčném plánu je již skutečností, co ve světě teprve směřuje k naplnění.

v. 35 a 36 přináší Kristovo překvapivé pravidlo rozsouzení pozhnaných spravedlivých a ostatních. On sám sebe solidárně ztotožňuje s lidmi nejmenšími, nejnepatrnějšími, bezprávnými, většinou pohrdanými. Činy služby a lásky jím prokázané jsou prokazované jemu. A naopak: projevy necitlivosti, hostejnost a nemilosrdnosti vůči těmto bližním zasahují přímo jej samého.

Připojené otázky francouzských sester:

- * Jak se u Matouše popisuje Božská velikost Syna člověka?
- * Jaké jsou životní podmínky Kristovým nejmenších sourozenců?
- * Co je smyslem tohoto kontrastu?
- * V čem spočívá zvláštní zranitelnost každého z těchto maličkých?
- * Jaké gesto pomáhá k obnově jejich důstojnosti?

Výklad o posledním soudu obsahuje pozvání a výzvu, abychom následovali Kristův příklad a snažili se žít s bližními stejně solidárně jako on (srv. Mt 11,4-5; Mt 10,7-8; +8,14). V darovaném čase života nemáme promeškávat příležitosti k činění dobra bližním. Zvláštní výraz „být v Kristu“ ukazuje týmž směrem (1 K 1,30; 1 J 2,5-6).

Na cestě s Kristem nikdo z nás předem nezná důsledky vlastní činnosti. Když se pokoušíme solidárně pomáhat slabým a vylučovaným, smíme spoléhat na sílu Ducha svatého v nás (srv. Iz 50,4-5; Ef 4,30). Osvobozuje od tvrdosti vlastního srdce, od sobectví, od předsudků vůči „cizím“, od snahy raději nevidět a neslyšet. Ukazuje vždy znovu, že žít přiměřeně našemu povolání můžeme jen společně s druhými. Jen tak se stáváme – jen z milosti- znamením Božího slitování.

Domnívám se, že v současnosti bychom měli zařadit do své odpovědnosti i své bližní v mimolidském společenství života, v přírodě: rostlinstvo, živočichy, vzduch, půdu a vodstva.

Kéž nás Bůh v myšlení a jednání každodenně milostivě vede k pravé solidárnosti.

Zpracovala Jana Počenská

Text k pohlednici

„Byl(a) jsem cizí a přijali jste mne“ – na toto téma SDM 2013 vytvořila své dílo francouzská umělkyně Anne-Lise Hammann-Jeannot. Dává přednost abstraktnímu vyjádření, protože chce ponechat volné místo pro fantazii. Ve svých obrazech nemívá postavy ani obličeje. Malířství je pro ni něco jako hudba – člověk je má prožívat a cítit.

Francouzské sestry se jejím obrazem inspirovaly v liturgii v barevné symbolice (ženy označené barevnými šálami, šátky nebo stužkami). Šedá silueta (cizinka) uprostřed teplých barev působí velmi odlišně. Bílé tóny, kterými je obklopena, vyjadřují svatost, která přichází shora a prosvětluje vše.

Obraz může vyjadřovat mnohé zkušenosti těch, kdo museli opustit svou vlast - zkušenost s válkou, odsunem, předsudky, otevřeným nepřátelstvím. Ti, co hledají azyl, nebývají vítáni.